

Lausunto Keski-Pohjanmaan digitaalisenkompassin alueellisen toimenpidesuunnitelman luonnoksesta

KHALL 04.12.2023 § 244
375/00.04.01/2023

Valmistelija

Kunnanjohtaja Minna Nikander puh. 050 340 0956

Keski-Pohjanmaan liitto on laatinut yhteistyössä kuntien ja sidosryhmien kanssa maakunnallista digikompassia, joka luo kestävä pohjaa Keski-Pohjanmaan seuraaville vuosikymmenille. Maakuntaliiton tavoite on luoda valtakunnalliset strategiset digitavoitteet vuoteen 2030. Keski-Pohjanmaan digitalainen kompassi on alueellinen toimenpidesuunnitelma, joka tukee EU:n digitaalista kompassia ja valtioneuvoston selontekoa Suomen digitaalisessa kehityksessä. Keski-Pohjanmaan liitto, kunnan ja julkisorganisaatiot huomioivat maakunnan digitaalisen kompassin ja digitalisaatiotavoitteet omissa strategioissaan ja toimenpidesuunnitelmissaan. Suunnitelma on tarkoitettu viedä maakuntahallituksen käsittelyyn 11.12.2023.

Keski-Pohjanmaan liitto pyytää lausunto Keski-Pohjanmaan digitaalisen kompassin alueellisen toimenpidesuunnitelman luonnoksesta.

Digistrategian työstämisessä on ollut laaja ohjausryhmä ja työryhmät Keski-Pohjanmaan alueelta. Kaustisen kuntaa on edustanut kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti hallintosihteeri Annika Rauma.

Valtioneuvoston selonteko Suomen digitaalisesta kompassista on merkittävä strateginen asiakirja, joka ohjaa Suomen digitaalista kehitystä. Se asettaa suuntaviivat ja tavoitteet, jotka liittyvät digitalisaation hyödyntämiseen eri sektoreilla.

Keski-Pohjanmaan liitto suuntaa ajatukset maakunnan digitalisaatiossa kohti nykyaikaista ja tehostaa digitaalista maailmankuvaa, joka kattaa kansalaisnäkökulman, yritys näkökulman ja julkishallinnon näkökulman. Maakuntaliitto korostaa digikompassissaan digitaalisten tuotteiden, eli älykkäiden ratkaisujen merkitystä. Digikompassissa vahvistetaan digitaalisten innovaatioiden roolia Keski-Pohjanmaan kehityksessä, edistäen siten alueen kilpailukykyä ja tulevaisuuden kasvua. Tämä tarkoittaa vanhoista toimintatavoista luopumista ja uusien digitaalisten ratkaisujen omaksumista, koska taloudelliset resurssit ovat rajalliset. Keski-Pohjanmaan maakunnan ei tarvitse välttämättä olla digitalisaation edelläkävijä, mutta tavoitteena on olla keskitasoa parempi. Liitto luo digitaalisen alueellemme digitaalisen maailmankuvan, joka hyödyttää niin kansalaisia, yrityksiä kuin julkishallintoa.

Digitaalisen osaamisen vahvistaminen on ensimmäinen tavoite ja tehtävänä on varmistaa, että jokaisella Keski-Pohjanmaan asukkaalla ja opiskelijalla on mahdollisuus kehittää digitaalisia taitojaan ja hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä.

Tavoitteena on edistää alueen teknologisia innovaatioita ja ratkaisuja, jotka tukevat digitaalista osaamista eri aloilla. Maakunnan täytyy osallistua aktiivisesti valtakunnallisiin digitalisaation kehittämishankkeisiin ja pitää yllä mahdollisuutta jakaa parhaita käytäntöjä. Tämä sisältää opettajien digitaalisen osaamisen vahvistamisen sekä digitaalisten oppimiskäytäntöjen integroimisen osaksi opetusta.

Tietoturva ja saavutettavuus tulee varmistaa. Keski-Pohjanmaalla täytyy huolehtia tietoturvan korkeasta tasosta ja varmistaa, että digitaaliset palvelut ja oppimisympäristöt ovat saavutettavia kaikille. Tarkoituksena on tarjota koulutusta ja ohjeistusta tietoturvasta sekä varmistaa, että digitaaliset sisällöt ja ohjelmistot ovat käytettävissä kaikille oppijoille, mukaan lukien erityistarpeita omaaville. Alueen oppilaitoksilla tulee olla nopeat ja luotettavat verkkoyhteydet, jotka tukevat digitaalista oppimista ja viestintää, lisäksi täytyy lisätä etätöiden ja -opiskelun ohjaamisen taitoja opettajien, työnantajien ja oppilaitosten keskuudessa. Tavoitteena on houkutellessa, varsinkin ICT, osaajia ympäri Suomen ja maailman tarjoamalla korkealaatuisia digitaalista opetusta ja oppimismahdollisuuksia.

Kyberturvallisuuden vahvistaminen on yksi tärkeimmistä yritysten digitaalisen murroksen tavoitteista. Lisäksi pyritään edistämään tietoisuutta kyberturvallisuudesta ja tekemään yhteistyötä alan asiantuntijoiden kanssa varmistaa, että yritysten digitaaliset järjestelmät ja tiedot ovat turvassa.

Toisena tavoitteena on rahoitus- ja tukimekanismien selkeyttäminen. Tämä tarkoittaa sitä, että tavoitteena on tehdä digitalisaatiohankkeiden rahoitusmahdollisuudet ja tukimekanismit selkeämmiksi erityisesti pk-yrityksille. Tällä hetkellä vain murto-osalla yrityksistä on riittävät tiedot aiheesta ja osaamista hyödyntää saatavilla olevaa apua. Keskeisenä tavoitteena on kasvattaa yritysten ja johtajien ymmärrystä digitalisaation tarjoamista mahdollisuuksista, tarjoamalla koulutusta ja tietoa digitalisaation hyödyistä sekä järjestämällä tilaisuuksia, joissa yritykset voivat oppia ja jakaa kokemuksiaan.

Julkisten palveluiden digitalisaation keskeisenä strategisena tavoitteena on resurssien ja osaamisen varmistaminen, mm. varmistamalla riittävät resurssit digitalisaatiohankkeiden toteuttamiseen julkisissa palveluissa. Tämä sisältää taloudelliset panostukset, henkilöstön kouluttamisen sekä yhteistyön resurssien jakamiseksi eri organisaatioiden välillä. Toisena tavoitteena on digituen tarjoaminen ja varmistaminen, että digitalisaation myötä siirtyvät palvelut ovat kaikkien saatavilla. Erityistä huomiota kiinnitetään haavoittuvien asiakasryhmien tukemiseen tarjoamalla digitukea, koulutusta ja resursseja näiden ryhmien tukemiseksi digitaalisten palvelujen käytössä.

Toimenpiteinä digikompassin eteenpäin viemiseksi on ajateltu seuraavia:

1. Digitaalisen osaamisen ja digituen vahvistaminen sekä innovatiiviset oppimisympäristöt -tavoitteen toimenpide-ehdotukset ovat:
 - digitaalisen osaamisen vahvistaminen ja innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittäminen tekemällä osaamiskartoitus julkisen sektorin esihenkilöille ja työntekijöille, kerätyn tiedon perusteella koulutuksen tarjoaminen digitaaliseen projektinhallintaan, tietoturvaan, datan analysointiin ja muihin keskeisiin digitaalisiin. Digitaalisia edistävien koulutusten ja kurssien tarjoaminen alueen asukkaille, myös yrityksille tarvitsemaansa koulutusta ja resursseja kyberturvauhkilta suojautumiseksi.
2. Turvallisuus ja laajakaistainfrastruktuuridatan hyödyntämisen edistämisenä -tavoitteen toimenpide-ehdotukset ovat:
 - kohdenneet hankkeet yritysten digitaalisten työkalujen käyttöönottoon sekä tekoälyyn liittyvät hankkeet edistävät innovaatioita ja kilpailukykyä. Osallistuminen valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin ja parhaiden käytäntöjen jakaminen

alueellisten toimijoiden kesken. Verkko-yhteyksin parantaminen oppilaitoksissa ja etätöön sekä -opiskelun ohjaamisen taitojen tukeminen, laajakaistainfrastruktuurin vahvistaminen erityisesti syrjäisillä alueilla, samalla vahvistetaan kyberturvallisuutta. Datan kerääminen ja hyödyntäminen ja yhteinen tietopankki alueen julkisista ja yksityisistä tietolähteistä tekevät datan hyödyntämisestä tehokkaampaa. Nämä edistävät innovaatioita, taloudellista kasvua ja yhteiskunnallista kehitystä.

3. Rahjoituksen selkeyttäminen, tietoisuus ja yhteiset palvelut - tavoitteen toimenpide-ehdotukset ovat:
 - Keski-Pohjanmaan liitto toteuttaa digitalisaatiohankkeiden sivuston, joka tarjoaa kattavan katsauksen käynnissä oleviin hankkeisiin, vastuuhenkilöihin ja kohderyhmiin. Tällä pyritään kitkemään päällekkäistä hanketyötä ja edistämään yhteistyötä. Oppilaitokset suunnittelevat hankkeita, jotka lähtevät suoraan elinkeinoelämäntarpeista, lisäksi maakuntaliitossa pidennetään hankkeiden hakuaikoja, jotta mahdollisimman monet yritykset voivat hyödyntää rahoitusmahdollisuuksia. Digipalveluiden kehittäminen ja laajentaminen erityisesti haavoittuville asiakasryhmille on olennainen osa digitalisuutta. Tavoitteena on luoda digitukipiste jokaiseen kuntaan ja tarjota digitaalisia alustoja, kuten sähköisiä asiointipalveluita ja tietokantoja, jotka mahdollistavat yhtenäisten palvelujen tarjoamisen. Lisänä vapaaehtoistoiminta, jossa diginatiivit voivat auttaa haavoittuvia asiakasryhmiä, edistää digitaitojen jakamista ja tukemista yhteistyössä.

Toimenpidesuunnitelma on esityslistan liitteenä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Nikander

Esitys

Kunnanhallitus lausuntoon toteaa:

Keski-Pohjanmaan digitalainen kompassi toimenpideohjelma sisältää paljon tavoitteita ja toimenpiteitä, millä pyritään edistämään Keski-Pohjanmaan alueen digitalisuutta. Alueen kunnat ja yritykset ovat kuitenkin pieniä ja haasteena toimenpidesuunnitelman eteenpäin viemiseksi on taloudelliset- ja henkilöstöresurssit samalla kun valtiolta tulee enenevässä määrässä kunnille tehtäviä. Digitalisuuden tulee helpottaa arkea ja mahdollistaa uudet työskentelytavat. Kehittämistehtäviin tarvitaan kuitenkin aina paljon resursseja ennen kuin toimenpiteet on saatu käytäntöön. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on äärimmäisen tärkeää, jotta edes osa tavoitteista saadaan vuoteen 2030 mennessä suoritettua, kuitenkin niin, että toimenpiteet hyödyttävät mahdollisimman hyvin eri kokoisia yrityksiä, kuntia ja muita toimijoita.

Keski-Pohjanmaan liiton rooli mm. hankkeistamisessa ja rahoituksen järjestämisessä on suuressa roolissa, jotta alueelle saadaan taloudellista resurssia toimenpiteiden toteuttamiseksi. Pitkät välimatkat ja laajat syrjäseudut ovat myös haaste tietoliikenneinfran toteuttamiseksi kohtuullisella hinnalla, jotta se olisi mahdollisimman monen yksityisen, niin pienten kuin isojen yritysten saavutettavissa. Tärkeää on myös moninainen yhteistyö alueen oppilaitosten, yritysten, kuntien ja muiden toimijoiden välillä, jotta koulutusta voidaan järjestää paikallisesti ja paikalliset tarpeet huomioiden ja tällä tavalla saada mahdollisimman suuri hyöty yhteistyöstä.

Tälläkin hetkellä mm. Kaustisen seutukunnassa on käynnissä erilaisia

digiprojekteja ja kunnat tekevät paljon yhteistyötä. On tärkeää, että ei tehdä päällekkäisiä projekteja ja haaskata tähän voimavaroja.

Päätös

Hyväksyttiin.
